

Jan Vilém Pexider (1874–1914)

Jan Vilém Pexider

Neúčast české vědy v mezinárodní organizaci vědecké práce

In: Jindřich Bečvář (editor): Jan Vilém Pexider (1874–1914). (Czech). Praha: Prometheus, 1997.
pp. 82–83.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401025>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

NEÚČAST ČESKÉ VĚDY V MEZINÁRODNÍ ORGANISACI VĚDECKÉ PRÁCE

(Pexiderův článek z roku 1905)

Před několika lety odhodlali se němečtí učenci spojenými silami tří univerzit: göttingké, mnichovské a vídeňské a za hromadného účastenství celého germánského světa uskutečniti smělou myšlenku: vydati úplnou encyklopaedii mathematických věd. Celá mathematická obec světová pochopila v brzku záslušnost tohoto podniku a důležitost takového veledíla pro rychlejší postup rozvoje mathematických věd a umožnění důkladného ovládnutí jich se strany jednotlivce, a seskupila se za nedlouho kol oněch tří zakládajících korporací, poskytnuvši jim vydatnou a všestrannou pomoc. Aby velkolepost podniku tohoto byla naznačena, budiž jen uvedeno, že vycházející dosud encyklopaedie ta obsahovati bude po svém ukončení šest rozsáhlých dílů o 13 svazcích a jeden závěrečný díl historicko-paedagogický, a že, vyjímaje tohoto posledního, rozvržena jest na 183 samostatných pojednání, z nichž již jen osm nikomu dosud zadáno nebylo k spracování. Autory těchto pojednání dodal takměř celý vzdělaný svět; zastoupeny jsou tu říšsko-německé university vesměs, z Anglie učiliště v Cambridgi, Oxfordě, Manchesteru a Brynmawru, v Dánsku jsou to Kodaň a Vedbaek, ve Francii Paříž, Lyon a Clermont-Ferrand, v Itálii vedle Říma ještě Milán, Janov, Pisa, Pavia, Bologna a Turin, v Nizozemsku Amsterdam a Leiden, v Belgii Liège, v Rakousku Vídeň, P r a h a (Němec!), Brno (Němec!), Innsbruck a Traunstein, v Rusku Petrohrad a Pulkova, ve Finsku a Švédsku Helsingfors a Lund, ve Švýcarech Curich a Lausanne, v Africe Kapské město, v Americe Chicago, v Indii Constantia atd. Encyklopaedie ta stala se po vědecké stránce internacionálním podnikem a vychází nyní i ve francouzském spracování. Tím více ponižující jest — bohužel — fakt, že ani jedna ze tří vysokých škol českých, ležících ve středu kulturního snažení, není na této práci matematiků celého světa súčastněna nižádným autorem. Jde přece o světové kolbiště, na němž se přehlížejí výsledky vědecké práce všech národů, a zbývá ještě čas, zachrániti pověst české obce mathematické v očích vzdělaného světa. Zbývá ještě osm nezadaných odstavců, dva z geometrie, dva

z theoretické fyziky, dva z geodesie a dva z astronomie. Najde se konečně jediný zástupce české vědy, který napíše pro redakci encyklopaedie přijatelné pojednání na určité thema, zvláště když se nic víc nežádá, nežli podati souborné zpracování až dosud uveřejněných výsledků? Našli se zástupci i jiných malých národů, Dánové, Nizozemci, Švýcaři; tu tedy neplatí žádná výmluva na naši malost. **N e c í t í d o t y č n é o f i c i e l n í k r u h y p r a ž s k o - b r n ě n s k é š k o d y z t o h o, ž e z a s e o c i t n e m e s e p ř e d s v ě t e m v p o s t a v e n í t ě c h, k t e ř í v k u l t u r n í m s n a ž e n í b ě ř o u v š e o d j i n ý c h, n i c j i m n e d á v a j í c e ?** — Kde jsou nástupci slavného Tycho de Braha, Koperníka, Bolzana? Co dělá více jak tisícičlenná Jednota česk. matematiků? Proč nevypsala dávno místo jiných zbytečných cen na některá z oněch dosud volných statí encyklopaedie slušné ceny, ba tučné ceny. Snad by — ; neboť možná, že deficiente pecu — ! Byl by to býval dojista záslužný skutek. Anebo si snad dotyčné autority netroufají ukázati na světovém fóru své znalosti a svou schopnost? To by byla ta horší stránka.

Přehled 3(1904/05), č. 38 ze 17. 6. 1905, str. 666